

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ДІ НУ «ОМА»

Чимшир В.І.

(підпис)

_____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія та культура України»

Рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) _____

Галузь знань _____ 27 Транспорт _____

Спеціальність _____ 271 Річковий та морський транспорт _____

Спеціалізація _____ Експлуатація суднових енергетичних установок _____

Факультет/ інститут/ структурний підрозділ ДІ НУ «ОМА» _____

Кафедра _____ гуманітарних дисциплін _____

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Історія та культура України»**
розроблена відповідно до освітньої-професійної програми підготовки бакалавра
«Експлуатація суднових енергетичних установок».

Розробники: Татарко І.І., к.і.н., доцент
(П.І.Б., посада)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін

Протокол від «23» вересня 2019 р. № 2

Завідувач кафедри _____ Желясков В.Я.
(підпис)

Секретар кафедри _____ Березовська В.В.
(підпис)

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» є виконання вимог до підготовки вахтового механіка, вивчення студентами історичного минулого українського народу та народів, які історично займають українську етнічну територію, через призму переважно двох проблем:

- боротьбу українського народу за власну державу на прикладі різних історичних періодів;

- модернізація та трансформація українського суспільства та його культури протягом віків. Все це допоможе студентам зрозуміти історичний процес на українському підґрунті.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання:

- володіння основами методів історизму, об'єктивності та діалектичності для більш глибокого аналізу складних історичних подій та процесів сучасності;

- формування у курсантів-студентів свідомості громадянина, справжнього патріота української держави, любові до рідного краю та його культурно-історичної спадщини.

Програмні результати навчання передбачають здобуття курсантом (студентом) знань, умінь та навичок, необхідних для розв'язування питань пов'язаних з історією та культурою українського народу та народів що проживають на території України

Кількість кредитів ЄКТС - 4 (чотири).

Форма підсумкового контролю - іспит.

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Історія та культура України» передбачає здобуття курсантом (студентом) наступних результатів навчання:

Повинні знати:

- сутність і специфіку історичного знання;
- основні історичні етапи розвитку історії;
- понятійний і категоріальний апарат історії;
- сучасне розуміння історії, історичного процесу та історичних діячів;
- сутність, структуру, функції української культури, її місце в житті людини і суспільства, провідні тенденції розвитку культури та художні стилі, властиві культурним епохам, творчість провідних діячів української культури і мистецтва;
- періодизацію історії української культури;
- джерела, наукову літературу, історіографічні концепції, сучасні методологічні підходи до вивчення феномену культури загалом та історії української культури, зокрема;
- особливості розвитку української культури в різні історичні періоди та взаємозв'язок української культури із загальноєвропейською;
- основні події, дати найбільш визначних досягнень у розвитку культури українського народу на різних етапах історії;
- основні досягнення української культури в різноманітних галузях, освіті, науці, літературі, архітектурі, живописі, музиці тощо;
- внесок видатних українських діячів у розвиток національної культури;
- сутність сучасного процесу розвитку української культури, її місце і роль у розмаїтті національних культур.

Повинні вміти:

- використовувати історичні знання при вивченні історичних подій;
- вирішувати проблемні ситуації, задачі наукового дослідження;
- змістовно і послідовно аналізувати основні культурні епохи, їх історико-культурні пам'ятки;
- розкрити сутність категорії «українська культура як цілісна система»;

- осмислювати культурно-історичні та соціокультурні процеси, що відбуваються в Україні;
- орієнтуватися у розмаїтті здобутків української культури; визначати особливі риси культури різних епох, шкіл, напрямків;
- порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичний матеріал і діяльність осіб, які зробили вагомий внесок у розвиток культури України;
- зіставляти історичні події, процеси, орієнтуватися у науковій періодизації історії української культури;
- працювати з усіма доступними джерелами знань, самостійно добувати наукову інформацію;
- вміти користуватися електронними інформаційними ресурсами з історії української культури для вироблення найбільш прийнятної стратегії освоєння матеріалів курсу;
- давати оцінку сучасному стану української культури, перспективам та тенденціям її розвитку; особливостям державної політики у культурній, зокрема науково-технічній, сфері на різних етапах історичного розвитку українського народу.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Найменування розділів і тем дисциплін	Навчальне навантаження (годин)				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	Денна форма навчання				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Тема 1. Вступ до історії України. Найдавніші часи в історії України. Культура праслов'ян.	3	2	1		
Тема 2. Піднесення та занепад Київської Русі. Галицько – Волинська держава. Культура Київської Русі IX-XII ст.	6	4	2		
Тема 3. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – XVI).	3	2	1		
Тема 4. Національно-визвольна революція українського народу сер. XVII-XVIII ст. Культурні процеси напередодні і в добу козаччини.	6	4	2		
Тема 5. Утворення Української національної держави та політичний лад в Україні у XVIII ст. Культура України XVII-XVIII ст.	3	2	1		
Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій в XIX на поч. XX ст. Пробудження національної свідомості українського народу XIX – поч. XX ст.	6	4	2		
Тема 7. Українська революція та	3	2	1		

громадянська війна 1917-1921 рр. Відродження української культури в період національно-демократичної революції (1917-1920 рр.).					
Тема 8. Радянська Україна в умовах утворення тоталітарного ладу (1920 – 1930 роки). Культура України в період становлення радянської влади.	4	2	2		
Тема 9. Українська РСР у роки Другої світової війни (1939- 1945 рр.). Культура України у роки II світової війни.	6	4	2		
Тема 10. Українська РСР у другій половині 40-х першій половині 80-х років ХХ ст. Культура України у повоєнні часи.	4	2	2		
Тема 11. Утвердження незалежної України. Україна в умовах незалежності. Культура в умовах кризи радянської системи, періоду перебудови та становлення незалежності української держави.	6	4	2		
Всього аудиторних годин	50	32	18		
Самостійна робота (годин), з них на виконання індивідуального завдання	70				
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	120				

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних занять
I курс		
1.	Вступ до історії України. Найдавніші часи в історії України.	1. Михальчук П.А. „Історія України”. – Тернопіль: „Астол”, 2003. - 270 с. 2. Юрій М.Ф. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2004. – 252 с. 3. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 4. «Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.
2.	Піднесення та занепад Київської Русі. Галицько – Волинська держава.	1. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2003. 2. Темко Г.Д. «История Украины» - «Академия», 2003. - 325с. 3. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 4. «Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ

		ОНМА 2019. – 92 с.
3.	Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – XVI).	1. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2003. 2. Уривалкін О.М. Історія України / середина XIII – середина XVII ст.): Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 284 с. 3.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 4.«Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.
4.	Національно-визвольна революція українського народу сер. XVII – XVIII ст.	1. Скрипник В.Н. „ИсторияУкраины”. – К. 2003. – 245 с. 2. Слюсаренко В.Г., Банченко Б.Б. „Історія України від найдавніших часів до початку XX століття”. – К.: „Магістр-S”, 1998. 3.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 4.«Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.
5.	Утворення Української національної держави та політичний лад в Україні у XVIII ст.	1. Скрипник В.Н. „ИсторияУкраины”. – К. 2003. – 245 с. 2. Слюсаренко В.Г., Банченко Б.Б. „Історія України від найдавніших часів до початку XX століття”. – К.: „Магістр-S”, 1998. 3.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 4.«Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.
6.	Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій в XIX на поч. XX ст.	1. Михальчук П.А. „Історія України”. – Тернопіль: „Астол”, 2003. - 270 с. 2.Юрій М.Ф. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2004. – 252 с. 3.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 4.«Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.- /-
7.	Українська революція та громадянська війна 1917 – 1921 рр.	1. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2003. 2. Темко Г.Д. «ИсторияУкраины» - «Академия»,2003. - 325с. 3.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 4.«Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ

		ОНМА 2019. – 92 с.
8.	Радянська Україна в умовах утворення тоталітарного ладу (1920 – 1930 роки).	1. Баран В. «Історія України». – Л.: «Світ», 2002. – 520 с. 2. Бойко «Історія України». – К.: „Академія”, 2003. – 325 с. 3. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 4. «Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.
9.	Українська РСР у роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.)	1. Василенко С.Д. „Історія України”. – Одеса. 2004. – 87 с. 2. Василенко С.Д., Чечитко Ю.Т. Історія України. Навчальний посібник. – Одеса: «ВидавІнформ» ОНМА, 2004. – 88 с. 3. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 4. «Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.
10.	Українська РСР у другій половині 40-х першій половині 80-х років.	1. Баран В. «Історія України». – Л.: «Світ», 2002. – 520 с. 2. Бойко «Історія України». – К.: „Академія”, 2003. – 325 с. 3. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 4. «Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.
11.	Утвердження незалежної України. Україна в умовах незалежності.	1. Черкашина Н.К. Історія України: від давніх часів до сьогодення: Навчальний посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 384 с. 2. Русева С.О. „Історія України: проблеми становлення державності”. – Одеса. – 2003. – 122 с. 3. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 4. «Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2019. – 92 с.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Історія та культура України» включає:

- опрацювання тематичного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- надання відповідей на тести з тем курсу;

- виконання індивідуальних завдань (рефератів, доповідей);
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни.

6. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань	Денна форма навчання
РФ	1

7. Методи контролю

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді поточного та семестрового контролю.

Поточний контроль дисципліни «Історія та культура України» включає:

- контроль опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу;
- контроль виконання та оцінювання практичних занять;
- контроль виконання та оцінювання індивідуальних завдань (захист, занеобхідності).

Поточний контроль здійснюється у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ «ОМА».

Форма семестрового контролю: екзамен / залік. Залік зараховується як успішне виконання всіх видів поточного контролю. Семестровий екзамен – форма підсумкового контролю засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Методи контролю повинні забезпечувати демонстрацію та оцінювання результатів навчання за навчальною дисципліною.

Денна форма навчання:

І семестр – іспит

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною.

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною
1.	Знання термінологічно-понятійного апарату з історії та культури України.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу.
2.	Знання основних етапів становлення історії та культури України.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
3.	Глибоке розуміння багатомістової історії України, шанобливе ставлення до українського народу, його державотворчих, духовно-культурних і трудових	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.

	традицій.		
4.	Уміння визначати роль та значення народних мас, визначних політичних, військових і державних діячів, представників української науки, культури, духовенства.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
5.	Уміння пояснювати значення історичних процесів в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
6.	Уміння робити висновки про категорії та основні поняття історії.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
7.	Уміння пояснювати принципи та методи аналізу історії.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань..
8.	Уміння усвідомлювати суть поняття «історія людства», його особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цього терміну.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
9.	Уміння інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
10.	Уміння аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
11.	Уміння аналізувати тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
12.	Уміння робити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей,

	незалежності.	доповідей, тощо.	індивідуальних завдань.
13.	Уміння визначати основні форми і напрями розвитку національної культури, види, стилі і жанри мистецтв.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
14.	Уміння вести дискусії з актуальних питань історії, зовнішньої і внутрішньої політики Української держави.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.

8. Схема та критерії оцінювання

За навчальною дисципліною оцінювання здійснюється за наступною системою оцінювання:

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
А	Відмінно / Excellent	демонструє відмінні знання та виконує завдання з незначною кількістю помилок; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови; показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал; виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних проектів і завдань; виконує і акуратно оформлює завдання для самостійної роботи; самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.
В	Добре / Good	демонструє знання вище середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання;

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
		виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
С		демонструє знання середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками або окремими неточностями; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; формулює висновки з окремих питань; виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи з певною кількістю помилок; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.
D	Задовільно / Satisfactory	демонструє задовільні знання та виконує завдання з певною кількістю суттєвих недоліків; не виявляє належної активності при обговоренні питань; відповідає на окремі питання; формулює висновки з окремих питань; виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи, але не виявляє належної старанності; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.
E		демонструє знання на рівні мінімальних вимог та виконує завдання зі значною кількістю суттєвих недоліків; відповідає на окремі питання, які обговорюються; виконує завдання для самостійної роботи зі значною кількістю суттєвих недоліків; не виявляє належної активності при обговоренні питань; неохайно виконує індивідуальні завдання; володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
FX	Незадовільно / Fail	не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; не здатний виконати завдання у повному обсязі; поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
		<p>навчального матеріалу без його осмислення; допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи.</p>

8. Рекомендована література

Основна

1. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с.
2. «Історія та культура України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. І.І. Татарко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2019. – 92 с.
3. Баран В. «История Украины». – Л.: «Світ», 2002. – 520 с.
4. Бойко «Історія України». – К.: „Академія”, 2003. – 325 с.
5. Василенко С.Д. „Історія України: навчальна гра – як науково-методичний засіб”. – Одеса. 2003. – 48 с.
6. Василенко С.Д. „Історія України”. – Одеса. 2004. – 87 с.
7. Василенко С.Д. «Історія України: минуле і сучасність». – Одеса, 2005. – 66 с.
8. Василенко С.Д., Чечитко Ю.Т. Історія України. Навчальний посібник. – Одеса: «ВидавІнформ» ОНМА, 2004. – 88 с.
9. Історія України: Методичні вказівки по проведенню семінарських занять для курсантів та студентів на пряму підготовки 1003 „Судноводіння і енергетика суден” / М.І. Ярмоленко. – Одеса: ОНМА, 2005. – 36 с.
10. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В.М. Литвина. – К.: Знання, 2006. – 607 с.
11. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук, В.Ф. Остафійчук, Ю.А. Горбань та інші; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2004. – 358 с.
12. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук. – К.: Знання – Прес, 2001. – 325 с.
13. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття: навчальний посібник. Видання четверте. – Х.: ООО „Одісей”, 2004. – 480 с.
14. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття): Навчальний посібник. Видання третє. – Х.: Одісей, 2004. – 304 с.
15. Кузнецова И.В., Донникова И.А., Дорошенко П.Ф. Краткий энциклопедический словарь по культурологии. – Одесса: ОНМА, 2005. – 256 с.
16. Культурологія: Навчальний посібник. А.Р. Баканурський та інші. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 208 с.
17. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. „Історія України”. – К.: „Знання-Прес”, 2001.
18. Маманчук О.І. Актуальні проблеми політичної історії України: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 309 с.

19. Михальчук П.А. „Історія України”. – Тернопіль: „Астол”, 2003. - 270 с.
20. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України: Навчальний посібник для старшокласників. – К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2005. – 576 с.
21. Панасюк Б.Я. Помаранчева революція в променях національної ідеї: Історико-художній нарис. – К.: КНЕУ, 2006. – 176 с.
22. Русева С.О. „Історія України: проблеми становлення державності”. – Одеса. – 2003. – 122 с.
23. Скрипник В.Н. „История Украины”. – К. 2003. – 245 с.
24. Слюсаренко В.Г., Банченко Б.Б. „Історія України від найдавніших часів до початку ХХ століття”. – К.: „Магістр-S”, 1998.
25. Темко Г.Д. «История Украины» - «Академия», 2003. - 325с.
26. Тешко Г.Д. «История Украины». – К.: «Академия», 2002. – 480 с.
27. Українська та зарубіжна культура: Навч.-метод. посібн. Для самост. Вивч. дисципліни. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 367 с.
28. Уривалкін О.М. Історія України / середина XIII – середина XVII ст.): Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 284 с.
29. Уривалкін О.М. Таємниці історії України (загадки, події, факти). – К.: КНТ, 2006. – 408 с.
30. Хоменко В.Я. „Українська і світова культура”. – К.: „Україна”, 2002. – 333 с.
31. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.
32. Черкашина Н.К. Історія України: від давніх часів до сьогодення: Навчальний посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 384 с.
33. Шабала Я.М. Історія України. Для випускників шкіл та абітурієнтів: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 268 с.
34. Шевнюк О.А. „Українська та зарубіжна культура”. – К.: „Знання-Прес”, 2002. – 277 с.
35. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: Навчальний посібник. – К.: Дакор, 2007. – 456 с.
36. Юрій М.Ф. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2004. – 252 с.
37. Ярмоленко М. І. Історія України. // Навчально-методичний посібник для курсантів та студентів 1 курсу. – Одеса, 2005. – 60 с.

Додаткова

1. “Русалка Дністрова”. Документи і матеріали. — К., 1989.
2. “Руськатрійця” в історії суспільно-політичного руху і культури України. — К., 1987.
3. Антонович В. Про козацький час на Україні. – К., 1991. – 182 с.
4. Апанович О. Розповідь про запорізьких козаків. – К., 1991. – 156 с.
5. Борисенко В.Й. Курс української історії: з найдавніших часів до ХХ століття. 2-ге вид.: Навч. Посібник для студентів неісторичних спеціальностей. – Донецьк: Центр підготовки абітурієнтів, 1998. – 396 с.
6. Брайчевський М. Конспект Історії України. – К., 1993. – 135 с.
7. Брайчевський М. Утверждение християнства на Руси.- К., 1989. – 110 с.
8. В боротьбі за Українську державу: Есеї, спогади, свідчення, літописання, документи другої світової війни. – Л., 1992. – 85 с.
9. Василенко С.Д. Європейський процес і Україна. – Одеса, 1997. – 138 с.
10. Василенко С.Д. Історія України: минуле та сучасність. Навчально-методичний посібник по курсу “Історія України”. – Одеса: ОДМА, 2002. – 66 с.
11. Василенко С.Д. Україна: геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі. – Одеса: ОДМА, 2000. – 208 с.
12. Василенко С.Д. Україна: міжнародні зв'язки. Навчально-методичний посібник по курсу “Україна у міжнародних зв'язках”. – Одеса: ОДМА, 2003. – 117 с.
13. Василенко С.Д., Чечитко Ю.Т. Історія України: навчальна гра – як науково – методичний засіб. – Одеса, 2003. – 48 с.

14. Великийукраїнець: матеріали з життя та діяльності М. Грушевського. – К., 1992. (т.1). – 210 с.
15. Воронов І., Пилявець Ю. Голод 1946 -1947 рр. – К., 1991. – 65 с.
16. Гогобуцький В. Запорізькекозацтво. – К., 1994. – 125 с.
17. Грабовський С. Ставріяні С., Шкляр Л. Нариси з історіїукраїнськогодержавотворення. К., 1995. – 126 с.
18. Гренджі-Донський В. Підчоботомокупанта // ЛітописЧервоноїкаліни. – 1991. - № 5. – 64 с.
19. Грищак Я. НарисиісторіїУкраїни: формуваннямодерноїукраїнськоїнації ХІХ – ХХ ст. – К. 1996. – 45 с.
20. Грушевський М. ІсторіяУкраїни – Русі: в 11 т., 12 кн. – К., 1991 – 1999. – 250 с.
21. Грушевський М., Левицький О. Розвідки про церковнівідносини на Україні-РусіХVІ – ХVІІІ ст. – Л., 1991. – 245 с.
22. Дашкевіч Я. Політичне ошуканство чи провокація? Крах українізації 20 – 30 рр. // Україна вчора і нині. – К., 1993. Т. 1. – 163 с.
23. Дорошенко Д. Нарис історії України. – Л., 1991. – 147 с.
24. Дорошенко Д. Оглядукраїнськоїісторіографії. – К., 1996. – 105 с.
25. Єфименко А. Історіяукраїнськогонарода. – К., 1990. – 135 с.
26. Ісаєвич Я. Д. Украинская культура ХVІІІ столетия // Вопр. истории. —1980. — № 8.
27. Історія Києва: В 3 т., 4 кн. — К., 1986.
28. Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль в розвиткуукраїнськоїкультури ХVІ–ХVІІІ ст. — К., 1966.
29. Ісаєвич Я. Д. ПершодрукарІван Федоров і виникненнядрукарства наУкраїні. — Львів, 1983.
30. ІсторіяАкадемії наук Української РСР. — К., 1982.
31. ІсторіякультуриУкраїни / В. А. Бокань та ін. — К., 1993. — Ч. І;1994. — Ч. ІІ.
32. ІсторіяУкраїни. — Львів, 1996.
33. ІсторіяУкраїни. Новебачення: В 2 т. — К., 1996.
34. Історіяукраїнськогомистецтва. — К., 1966–1970.
35. Історіяукраїнськогомистецтва: В 6 т. — К., 1964–1968.
36. Історіяукраїнськоїлітератури: У 2 т. — К., 1988.
37. Каргер М. К. Древний Киев. Очерки по истории материальной культурыдревнерусского города: В 2 т. — М.; Л., 1958. — Т. 1; 1961. — Т. 2.
38. Книга і друкарство на Україні. — К., 1964.
39. Коленківський М. Василь Курилик — літописецьукраїнськихпоселенців //Всесвіт. — 1991. — № 11.
40. Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. К., 1991. – 165 с.
41. Костомаров М. Книга битіяукраїнського народу. — К., 1918.
42. Костомаров М. Твори: У 2 т. — К., 1967.
43. Кримский А. Иоанн Вишенский, его жизнь и сочинения: В 5 т. — К.,1972. — Т. 2.
44. Крип'якевич І. Історіяукраїнськоїкультури / Видання І. Тиктора. —Львів, 1937.
45. Крип'якевич І. ІсторіяУкраїни. — Львів, 1992.
46. Лазаревский А. Описание старой Малороссии. — К., 1983.
47. Лазарович М. Історія України. – Тернопіль, 1999. – 158 с.
48. Левицький К. Українські політики Галичини. – Тернопіль, 1996. – 85 с.
49. Ленин В. И. Критические заметки по национальному вопросу // Полн.собр. соч. — Т. 26.
50. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. – Л., 1995. – 91 с.
51. ЛітописГадяцького полковника ГригоріяГаб'янки. — К., 1992.
52. ЛітописРуський. — К., 1989.
53. Логвин Г. Н. По Україні. Стародавнімистецькіпам'ятки. — К., 1968.
54. Логвин Г. Н. Украинское искусство X–XVІІ вв. — М., 1963.
55. Малий словник історії України / В. Смолій, С. Кульчицький, О. Майборода та ін. К., Либідь, 1997. – 464 с.

56. Марченко М. І. Історія української культури. Знайдавніших часів до середини XVII ст. — К., 1961.
57. Мистецтво Київської Русі / Упор. Ю. С. Асєєв. — К., 1989.
58. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): Підручник. / В.А. Манжол, М.М. Білоусов, Л.Г. Гайдуков та ін. — К., Либідь, 1999. — 558 с.
59. Нариси з історії українського мистецтва. — К., 1980–1984.
60. Нариси історії української інтелігенції: У 3 т. — К., 1994.
61. Народне господарство Української РСР. Статщорічник. — К., 1982.
62. Народне господарство Української РСР. Стат. щорічник. — К., 1977.
63. Науменко В. До історії указу про заборону українського писемства // Україна. — 1907. — № 5.
64. Неврлий М. Празька поетична школа // Слово і час. — 1995. — № 7.
65. Новітня історія України (1900 – 2000): Підручник / А.Г. Слісаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. — 2-е вид., переробл. і доповн. — К.: Вища школа, 2002. — 719 с.
66. Оглоблін О. Історіографія // ЕУ. — 2-ге вид. — 1950. — Т. 3.
67. Оглоблін О. Нариси історії капіталізму на Україні. — Харків; К., 1931.
68. Оксюта Я. Міжнародні зв'язки СПУ в 1990 році // Всесвіт. — 1991. — № 6.
69. Павлуцький Г. Г. Історія українського орнаменту. — К., 1927.
70. Пассек Т. С. Искусство трипольских племен (История искусства народов СССР). — М., 1971. — Т. 1.
71. Пашук А. І. Іван Вишенський — мислитель і борець. — Львів, 1990.
72. Петров В. П. Походження українського народу. — К., 1993.
73. Полонська-Василенко Н. Історія України: В 2 т. — К., 1993.
74. Попович М. В. Мировоззрение древних славян. — К., 1985.
75. Раппопорт П. А. Русская архитектура X–XIII вв. — Л., 1982.
76. Рудич Ф.М. Україна в сучасному геополітичному просторі. К.: МАУП, 2002. — 488 с.
77. Рыбаков Б. А. Ремесло древней Руси. — М., 1948.
78. Самовидца Летопись о войнах Богдана Хмельницкого и межусобок, бывших в Малой России по его смерти. — К., 1846.
79. Семчишин М. Тисячароків української культури. — Львів, 1993.
80. Сергійчик В. Кого зрадив Мазепа. — К., 1991. — 55 с.
81. Степовик Д. В. Українська графіка XVI–XVIII ст. — К., 1982.
82. Степовик Д. В. Українське мистецтво першої половини XIX ст. — К., 1962.
83. Субтельний О. Україна. Історія. — К., 1992.
84. Таранушенко С. А. Монументальна дерев'яна архітектура Лівобережної України. — К., 1976.
85. Тарас Шевченко. Живопис, графіка. Альбом / Авт.-упор. Д. В. Степовик. — К., 1984.
86. Толочко П. П. Древний Киев. — К., 1983.
87. Толочко П. П. Древняя Русь. — К., 1987.
88. Трипільська культура на Україні. — К., 1926. — Т. 1; 1940. — Т. 2.
89. Україна на зламі тисячоліть. Книга перша. — К.: МАУП, 2000. — 384 с.
90. Україна. Голод 1932–1933 років. За повідомленням британських дипломатів // Всесвіт. — 1989. — № 11.
91. Українська народність. Нариси соціально-економічної і етнополітичної історії. — К., 1990.
92. Франко І. Іван Вишенський і його твори // Зб. тв.: У 50 т. — К., 1981. — Т. 30.
93. Франко І. Історія української літератури // Зб. тв.: У 50 т. — К., 1983. — Т. 40.
94. Франко І. Нариси історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Зб. тв.: У 50 т. — К., 1984. — Т. 41.
95. Хвильовий М. Україна чи Малоросія? // Вітчизна. — 1990. — 60 с.
96. Хижняк З. І. Києво-Могилянська Академія. — К., 1981.
97. Хомишин М. Я. Питання етногенезу слов'ян та міжслов'янських зв'язків ульвівських хроніках // Зісторії міжслов'янських зв'язків. — К., 1983.
98. Шевчук Г. М. Культурне будівництво на Україні у 1921–1925 роках. — К., 1963.

99. Щокін Г.В. Концепція соціального розвитку: висновки для України. – К.:МАУП, 2002. – 72 с.
100. Юрченко П. Дерев'яна архітектура України. — К., 1970.
101. Яворницький Д. І. Історія запорозьких козаків. — К., 1993.
102. Яковенко Н. Здобутки і втрати Люблінської унії. // Київська старовина. – 1993. - № 3. – 75 с.
103. Ясевич В. Е. Архитектура Украины на рубеже XIX–XX веков. — К., 1988.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- a. <http://history.org.ua/>
- b. <http://litopys.org.ua/>
- c. <http://cossackdom.com/>
- d. <http://archive.nbuv.gov.ua> Сайт Національної бібліотеки України імені В.Вернадського.
- e. <http://history.vn.ua> Шкільна програма з історії (5-12 клас): книги, підручники, довідники та додаткові матеріали.
- f. <http://history.vn.ua> Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії.
- g. <http://istorikznu.at.ua/forum/10> Бібліотека історичного факультету Запорозького національного університету.
- h. <http://osvitanet.com.ua> Навчально-методичний сайт ЗАТ "Інститут передових технологій", на якому розміщено інтернет-версії електронних навчальних атласів, контурних карт, стінних карт, підручників з історії, географії, картографії, розробки уроків, методичні рекомендації.
- i. <http://ukraine-history.com.ua> Матеріали з історії України: підручники, реферати.
- j. <http://ukrlibrary.com.ua> Онлайн-підручники з історії України.
- k. <http://ukrmap.su/uk-uh> Навчальний ресурс з історії України, що містить шкільні підручники, історичні мапи та ілюстрації.
- l. <http://www.history.org.ua> Сайт Інституту історії України. Електронна бібліотека з історії.
- m. <http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=journal> Електронні версії випусків та наукових статей "Українського історичного журналу".
- n. <http://www.ukrhistory.narod.ru> Українська історична бібліотека.
- o. http://www.twirpx.com/files/historic/periodic/visnik_knu/.
Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Історія.

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни
